

#VISIT – บุคเข้าบ้านกราฟิตี้พ่อลูกหนึ่ง ‘ALEX FACE’ ถามไถ่ความเป็นไปในวงการ STREET ART เมืองไทย

DATE PUBLISHED:

AUTHOR: WEDNESDAY

PHOTOGRAPHER: YOON SARTIST

RETRIEVED FROM:

<https://www.dooddot.com/alex-face-street-artist-visit/>

จุดร่วมอย่างหนึ่งของวัฒนธรรมใต้ดินที่เราสังเกตเห็น ไม่ว่าจะสเก็ตบอร์ด ฮิปฮอป หรือเพลงแร็ป คือธรรมชาติของมนุษย์ที่ชอบสื่อสาร ยิ่งถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขนานาประการยิ่งทำให้อยากพูด ยิ่งห้ามยิ่งต่อต้าน ยิ่งมีกฎก็ยิ่งต้องการอิสระก่อนจะได้การยอมรับว่าเป็นงานศิลปะอีกแขนงหนึ่ง ‘กราฟิตี้’ (Graffiti) ก็เคยถูกปยามาว่าเป็นแค่ งานศิลปะข้างถนนที่คนบางกลุ่มใช้เพียงเพื่อเรียกร้องความสนใจ แต่กราฟิตี้ก็พิสูจน์ตัวเองมาตลอดหลาย ทศวรรษ ทั้ง Banksy ศิลปินหัวขบถผู้เป็นนักเสียดสีคนสำคัญแห่งยุค หรือ TAKI 183 ศิลปินชาวกรีซที่แก๊งชื่อตัวเองไปทั่วมหานครนิวยอร์ก คนเหล่านี้คงอยากสื่อสารอะไรบางอย่างไม่ต่างกัน ซึ่งก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าหลายครั้งมัน กลายเป็น ‘สารกระตุ้น’ ชั้นดีให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมมานักต่อนักแล้ว

—

“ตอนเด็กๆ เราเรียนเรื่องเทคนิค พอโตขึ้นมาเริ่มเรียนวิธีคิด รู้สึกว่าการวาดรูปเป็นการแก้เบื่ออย่างหนึ่ง เหมือนได้บำบัดตัวเอง” ผู้ชายมีหนวดที่กำลังตัดแปลงสีลงบนผ้าใบผืนใหญ่เท่าผนังห้องบอกกับเราโดยไม่ได้ละสายตาจากงานตรงหน้า นี่เป็นครั้งที่ 2 ที่เรานุกมาบ้านย่านชานเมืองของ **พัชรวล แตงรีน** หรือที่รู้จักกันในหมู่นักทำงาน Street Art ว่า Alex Face เขาเป็นอีกคนที่ทำงานกับสีสเปรย์และกำแพงมาหลายปี งานของเขา—รูปเด็ก 3 ตาหน้าบึ้ง ถ้าคุณเคยเห็น มันฝากไว้ทั่วไปไม่ใช่แค่ริมถนนหรือตึกร้างทั่วประเทศ แต่ยังลามไปถึงกำแพงในต่าง ประเทศด้วย เองง่าย ๆ คือตรงไหนมีที่ว่างเขาก็ **“พ่นแม่้งหมดแหละ มีสี มีกำแพง มีคนพ่น”**

ความตื่นเต้นในการทำงานในทุกวันนี้ยังเหมือนเดิมไหม

เมื่อก่อนกราฟิตี้ค่อนข้างใหม่ เวลาออกไปทำส่วนใหญ่มักไม่ได้ขอใคร บางทีก็โดนไล่ คนเขาไม่ได้เห็นดีเห็นงามด้วยหรอก ผมรู้สึกชอบวิถีของมัน ชอบความตื่นเต้น ได้แอบทำแล้วไม่โดนจับได้ เป็นความคึกคะนองของวัยด้วยส่วนหนึ่ง ช่วงนั้นยังไม่มีครอบครัว ยังใช้ชีวิตแบบนั้นได้ เพราะบางทีพิดแบ็กก็กลับมาแรงเหมือนกัน เคยถึงขนาดต้องย้ายบ้านหนี เพราะไปพ่นแท่งน้ำบ้านเขา จำได้ว่าโดนลากไปดำจนหูชา ดีไม่โดนกระต๊อบเอา (หัวเราะ) ความรู้สึกเปลี่ยนไปมากเหมือนกัน เมื่อก่อนต้องไปขอเขาพ่น ตอนนี้อาจขอให้ไปพ่น ทั่วประเทศเลย เชียงใหม่ ภูเก็ต นครพนม ชลบุรี ขอนแก่น เยอะไปหมดจนบางทีก็ไปไม่ไหว เพราะงานหนึ่งก็ใช้แรงมากอยู่ บางครั้งเราแค่อยากถือสีไปพ่นที่ ร้างๆ สักที่ แค่อยากสนุกเหมือนเมื่อก่อนเท่านั้นเอง ดีใจที่คนชอบงานนะ แต่มันจะมีรายละเอียดเข้ามา มีความคาดหวัง มีความรับผิดชอบ เวลาเราอยากทำอะไรกับมีใครขอให้ทำ ความรู้สึกมันต่างกันอยู่แล้ว

Street Art ในเมืองไทยแข็งแรงขึ้นจากเมื่อก่อนมากน้อยแค่ไหน

คนที่ทำ Street Art ในรุ่นเราโตกันหมดแล้ว พอรุ่นใหม่เข้ามารันต่อ มันก็เลยพัฒนาขึ้นจากเมื่อก่อนมาก ได้รับความนิยมน การยอมรับมากขึ้น แบนด์ต่างๆ อยากเอากราฟิตี้ไปคอลแล็บ (collaboration) ด้วย แต่ถึงจะแข็งแรงยังไงก็เป็นกลุ่มคนเฉพาะทางอยู่ดี พวกคนทำงานศิลปะจะคล้ายๆ กันคือไม่ได้กะมาร่ำรวยกับอาชีพนี้ ทุกคนต้องลุยเหมือนกันหมด แต่ที่ดูว่าประเทศอื่นล้ำหน้ากว่าเราเพราะเขาอาจมีคนทำเยอะกว่า มีวิธีนำเสนอที่ดีกว่า จบประมาณ ในวงการศิลปะมากกว่า

ไปเห็นอะไรมาบ้างจากการได้เดินทางหลายต่อหลายประเทศในช่วงที่ผ่านมา

ที่อังกฤษ คนยังคลั่งไคล้สตรีทอาร์ตมาก เพราะมันเข้าไปอยู่ในระบบชีวิตของเขา เขาไปสู่อะไรก็ตลาดซื้อ-ขายงาน ประเทศอื่นในยุโรป อย่าง นอร์เวย์ หรือเดนมาร์ก เขามีแกลเลอรีสำหรับสตรีทอาร์ตแห่งเดียว เพิ่งมี Festival ครั้งแรก เหมือนเขาก็เพิ่งเริ่มกับมันเหมือนกัน ผมไปพื้นที่นอร์เวย์ยังโดนตำรวจลือคอกอยู่เลย ทั้งที่เราได้ใบอนุญาต ส่วนอเมริกา ศิลปะทุกอย่างแข็งแรงอยู่แล้ว เพราะเขามีที่มีทางให้ศิลปิน เช่น แกลเลอรี แม็กกาซีน ฮีเวนต์ เฟสติวล ทัตตีวอร์ค ทัตตีฟอรัเนี่ย ส่วนจีนก็มีจัดเทศกาลสตรีทอาร์ตเหมือนกัน แกลบ้านเราที่ไม่ทำคือ ลาว นอกนั้นเมียนมาร์ เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ พม่าหมด แต่ละที่มีสไตล์เป็นของตัวเอง

ไปเห็นอะไรมาบ้างจากการได้เดินทางหลายต่อหลายประเทศในช่วงที่ผ่านมา

ที่อังกฤษ คนยังคลั่งไคล้สตรีทอาร์ตมาก เพราะมันเข้าไปอยู่ในระบบชีวิตของเขา เขาไปสู่อะไรก็ตลาดซื้อ-ขายงาน ประเทศอื่นในยุโรป อย่าง นอร์เวย์ หรือเดนมาร์ก เขามีแกลเลอรีสำหรับสตรีทอาร์ตแห่งเดียว เพิ่งมี Festival ครั้งแรก เหมือนเขาก็เพิ่งเริ่มกับมันเหมือนกัน ผมไปพื้นที่นอร์เวย์ยังโดนตำรวจลือคอกอยู่เลย ทั้งที่เราได้ใบอนุญาต ส่วนอเมริกา ศิลปะทุกอย่างแข็งแรงอยู่แล้ว เพราะเขามีที่มีทางให้ศิลปิน เช่น แกลเลอรี แม็กกาซีน ฮีเวนต์ เฟสติวล ทัตตีวอร์ค ทัตตีฟอรัเนี่ย ส่วนจีนก็มีจัดเทศกาลสตรีทอาร์ตเหมือนกัน แกลบ้านเราที่ไม่ทำคือ ลาว นอกนั้นเมียนมาร์ เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ พม่าหมด แต่ละที่มีสไตล์เป็นของตัวเอง

คัลเจอร์ของคนทำงานกราฟิตี้ที่คุณไปเจอมาเป็นอย่างไ

คนทำกราฟิตี้จะรู้จักกันหมด อาศัยคุยกันในเฟซบุ๊ก อย่างตอนไปยุโรป เวลาไปพื้นที่เมืองไหน ไร่ชาวแก๊งกราฟิตี้เจ้าถิ่นนี่ก็จะชวนไปพ่นด้วยกัน คอนเน็คท์กับเพื่อนเมืองนั้นเมืองนี้เสร็จสรรพ มันควรต้องรู้จักกัน เพราะไม่จันทาย ไม่รู้จะพ่นตรงไหน บ้านเมืองอื่นเราไปพ่นมั่วๆ ก็ไม่ได้ ผมเลือกจะไปกินนอนอยู่กับเขาแทนการไปพักโรงแรม เขาก็พาไปรู้จักคนใหม่ๆ พาไปเที่ยว เหมือนได้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกัน

บางโปรเจกต์ก็ได้เงิน แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้หรอก ใช้ทุนตัวเองนี่ละ แลกกับการได้ไปเห็นโลก ได้พาครอบครัวไปเที่ยว พวกงาน Festival ต่างๆ ที่เราเห็น อย่างงาน บุครุก (Bukruk Urban Arts Festival) ก็เหมือนกัน เป็นการให้วงศิลปินจากประเทศต่างๆ เพื่อมาโปรโมทวัฒนธรรมประเทศนั้นๆ

จากกรณีถูกวิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสมเมื่อครั้งคุณไปพ่นอาคารเก่าที่จังหวัดภูเก็ตให้กับโปรเจกต์หนึ่งเมื่อไม่นานมานี้ ครั้งนั้นมีผลกระทบกับการทำงานต่อมาไหม

ส่วนตัวไม่ได้มองว่าเป็นเรื่องใหญ่อะไร เพราะตลอดเวลาที่ทำงานมา ผมเจอเรื่องแบบนี้ตลอด ผมว่ามันดีเสียอีกที่คนออกมาคุยกัน สตรีทอาร์ตมันเริ่มมาจากการต่อต้านด้วยซ้ำไป พอมันเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ก็ถือว่าเป็นข้อดี ทำให้คนเห็นสิ่งที่เราต้องการจะสื่อ

Message อะไรที่มักจะสื่อผ่านงานของคุณ

ทั่วๆ ไป แล้วแต่ว่าช่วงนั้นมีเหตุการณ์อะไร ผมจะเล่นกับสภาพแวดล้อม ตีโจทย์จากภาพที่เห็นว่ามีอะไรน่าสนใจแล้วจับมาเป็นงานได้บ้าง บางทีก็เป็นเรื่องเสียดสีประชดประชันสังคมผ่านตัวละครเด็กหน้าบึ้ง เราแค่อยากทำเด็กหน้าบึ้งให้คนตั้งคำถามว่าทำไมถึงต้องบึ้ง

มันเกิดจากตอนที่ผมมีลูก เริ่มคิดถึงอนาคตว่าเขาจะโตขึ้นมาในโลกแบบไหน สังคมอีก 20-30 ปีข้างหน้า จะเป็นยังไง มีหลายคนเข้าใจผิดว่าตัวละครนี้คือมาร์ตี-ลูกสาวผม แต่จริงๆ แล้วผมแค่มีมาร์ตีเป็นแรงบันดาลใจ ซึ่งบางครั้งมันก็เป็นตัวแทนของผมเองในวัยเด็กด้วยซ้ำ

คุณจะได้ทัศนคติแบบไหนจากงานของคุณ

เราทำงานแบบเหลือพื้นที่ตรงกลางให้คนคิดต่อ เพราะความชอบ ความรู้สึก หรือประสบการณ์ของแต่ละคนไม่

เหมือนกัน เป้าหมายของศิลปะอยู่ที่ให้คนรับรู้ด้วยประสบการณ์ตัวเอง เราจะไม่ใช่แค่จูน แบบนั้นมันจะกลายเป็น ศิลปะแบบ propaganda พยายามเล่าเรื่องแรงๆ ให้ซอฟต์ลง ต่างประเทศเขาวิจารณ์ได้ ลองบ้านเราเสียดสีแรงก็ โดนสิ จริงๆ มันแรงได้นะ แต่ต้องเตรียมตัวรับผลที่ตามมา

เคยมีคนบอกว่าการบอมบ์ (bomb) ในวงการกราฟิตี้แสดงถึงการไม่เคารพผลงานของศิลปิน บ้างก็ว่าทำให้ งานกราฟิตี้บ้านเราไม่พัฒนา ส่วนตัวคุณมองเรื่องนี้ยังไง

การบอมบ์หรือการพ่นทับงานของใคร มันทำได้ทั้งสร้างมิตรและสร้างศัตรู กับได้แต่ต้องทำให้ดีกว่า ไม่จั้นจะกลายเป็นการทำลาย เมื่อก่อนผมเองพอถูกบอมบ์ก็เคียดแค้นมาก บอมบ์กันไปบอมบ์กันมา บางทีก็มีเรื่องกันบ้าง พอ หลังๆ เริ่มคิดว่า เออ ยังไงมันก็คงไม่มีทางอยู่ยงคงกระพันหรอก ตอนนี่ใครมาทับก็เลยช่างแม่ง ใช้วิธีพ่นให้ใหญ่ให้ สูงเข้าไว้ ให้มันบอมบ์เรายาก (หัวเราะ)

บางคนถามว่ารัฐบาลทำ free wall ให้เลยเอาไหม เราไม่อยากหรอก เพราะถ้าเป็นพื้นที่เปิดให้ใครมาพ่นก็ได้ งานก็ อยู่ไม่นาน เมืองใหญ่ๆ อย่างเบอร์ลินนี่ตัวดี เห็นกับตาพอแก๊งหนึ่งพ่นเสร็จ อีกแก๊งมากลึงส์กับกันทีเลย แถวนั้น เล่นกันโหดมาก

ที่คุณบอกว่าสุดท้ายแล้ววันหนึ่งงานก็อาจถูกบอมบ์ ถูกทุบทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาอยู่ดี แล้วทำไมคุณถึงยังหลงใหลการทำงานกับซากรั้วหักพังพวกนั้นอยู่

อืม...เคยมีบางชิ้นไปพ่นตอนเด็กๆ พอเช้าวันรุ่งขึ้นจะกลับมาดูอีกทีแม่งหายไปแล้ว คือบางทีกูเองก็ยังไม่เห็นเลยมั้ง (หัวเราะ) แต่คิดอีกทีว่าอย่างน้อยไอ้คนที่ลบก็คงได้เห็นบ้างละวะ ไม่รู้ละ พอมมีโอกาสได้พ่นแล้วผมก็พ่นไม่เลิกหรอก

ศิลปินรุ่นใหม่ๆ จะอยู่รอดได้อย่างไร

ยกตัวอย่างชีวิตผมแล้วกัน ตอนเรียนจบใหม่ๆ ผมรับจ๊อบทำโน่นนี่ เพราะต้องหารายได้ ถ้าจบมาแล้ววาดรูปก็คงอยู่ ไม่ได้ ระหว่างนั้นไม่หยุดวาดรูป ทำคู่กันไป 2 อย่าง หาเงินจากงานเพื่อมาซบพอร์ตสิ่งที่ชอบ สีแพงก็ค่อยๆ ซ่อเก็บ ค่อยๆ สะสมไป พอเริ่มขายงานได้ เราก็มีกำลังใจจะทำต่อ

แล้ววันหนึ่งไอ้สิ่งที่ชอบมันเริ่มทำให้อยู่ได้ จนเราไม่ต้องทำอะไรไม่ยอมทำแล้ว สุดท้ายไอ้ทักษะจากตรงนั้นก็ไม่ได้หายไปไหน มันกลับมาใช้ในงานเราด้วยซ้ำไป ของแบบนี้อาศัย passion อย่างเดียวไม่ได้ บางคนบอกผมว่าอยากเป็น ศิลปิน อยากวาดรูป แต่ไหนงานมีงละ วันๆ ไม่เห็นวาดเลย ถ้าคนอยากจริงๆ มันต้องทำสิ อย่างน้อยก็ได้ทำ โอกาส เข้ามาเมื่อไรจะได้รู้กันไปเลย

ถ้ามีพื้นที่ว่าง 1 กำแพงให้ตอนนี้ Alex Face อยากพ่นอะไรลงไปมากที่สุด

มันอาจเป็นความรู้สึกของการอยู่ร่วมกันในสังคมเล็กๆ น้อยๆ เช่น เคยมีคนบอกว่าคนไทยเป็นคนง่ายๆ สบายๆ อยากทำอะไรก็ทำ อยากจอดรถตรงลงไปชื่อของตรงไหนก็จอด อยากขี่มอเตอร์ไซด์บนทางเท้าก็ขี่ อยากมีอิทธิฤทธิ์เหนือชาวบ้าน ซึ่งบางครั้งอาจไม่ได้คิดว่ากำลังทำให้คนอื่นเดือดร้อนหรือเปล่า

มันทำให้ผมกลับมามองตัวเอง เอามาสอนลูกด้วยเหมือนกัน เวลาเดินทางต่างประเทศ พอลงเครื่องถึงเมืองไทยทุกครั้งจะรู้สึก ว่า ‘เฮ้ย กลับบ้านแล้ว’ ไม่ว่าจะไปประเทศเจริญแค่ไหน หรือผั่งเมืองเพอร์เฟ็คต์ยังไง มันไม่มีที่ไหนรู้สึก เหมือนเป็นบ้านเราหรอก ถ้าเราคิดถึงคนอื่นให้มากกว่าตัวเองอีกนิด ผมว่าบ้านเราจะน่าอยู่ขึ้นมา เห็นไหม...พุดแล้วกลายเป็นป่นอีก (หัวเราะ)